B.A. (Part-II) (Semester – IV) Examination, October 2020

Subject – Geography

कृषी भूगोलशास्त्र, पेपर नं. – VI

Subject Code: 62398

Day & Date: Tuesday 06/10/2020

Time: 02:00 p.m. to 03:00 p.m. **Total Mark: 50**

Instructions: 1) Attempt any 25 questions.
2) Use QMR sheet for answer paper.
3) Each question carries 02 marks.

Choose the most correct alternative:

खालील बहुपर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा (कोणतेही 25)

1) खालिल पैकी कोणते शास्त्र शेतीच्या प्रादेशिक विविधतेचा व त्यास कारणीभूत असलेल्या घटकांचा अभ्यास करणारे शास्त्र आहे?

अ) आर्थिक भूगोल ब) सामाजिक भूगोल क) वाणिज्य भूगोल ड) कृषी भूगोल

2) ....या भाषेतील 'Ager' म्हणजे क्षेत्र व 'cultra' म्हणजे to cultivate या वरुन "Agriculture" शब्द निर्माण झाला .

अ) फ्रेंच ब) लेटिन क) ग्रीक ड) रोमन

3) प्रदेश ही संकल्पना ....शतकात उदयास आली.

अ)१८ व्या ब) १९ व्या क) २०व्या ड) १७ व्या

4)कायदे ,नियम,सिद्धांत संकल्पना यांची निर्मिति ....अभ्यास पद्धतीत केली जाते.

अ) प्रादेशिक ब) पद्धतशिर क) उत्पादन व वस्तुमूल्य ड) निसर्गवादी

5) उतार जसजसा वाढेल तसतशी जलसिंचन क्षमता ....

अ)वाढते ब) घटते क) उपयुक्त होते ड) पूर्णत्वास पवाते

6)..............या सिंचन पद्धतीत पाण्याचा सर्वात जास्त बचत होते .

अ) कालवा सिंचन ब) ठिबकसिंचन क) तुषार सिंचन ड) विहीर सिंचन

7)............हे पिकाच्या वाढीसाठी आदर्श तापमान आहे .

अ) 0°C पेक्षा कमी ब) 10°C पेक्षा कमी क) 18°C ते 23°C ड) 24°C पेक्षा जास्त

8) जे. एच् .व्हानथुनेंन हे ....अर्थतज्ञ होते .

अ) फ्रेंच ब) ब्रिटिश क) स्वीस ड) जर्मन

9) व्हानथुनेंन यांनी ....ही प्रतिकृती तयार केली .

अ) कृषी व्यापार प्रतिकृती ब) कृषी आर्थिक प्रतिकृती क) कृषी भांडवल प्रतिकृती ड) कृषी लागवड प्रतिकृती

10) बाजारपेठे जवळ ....प्रकारची शेती केली जाते .

अ) अन्नधान्ये ब) गळीतधान्ये क) फळ व भजिपाला ड) उस व हळद

11) बाजार पेठे जवळ असणाऱ्या शेतकऱ्यांना पिक निवडीची संधी ....असते .

अ) कमी असते ब) जास्त असते क) अडचणीची असते ड) धोकयाची असते

12) रबर , चहा ,ताग ही ....शेतीतील उत्पादने आहे.

अ) मिश्र शेती ब) मळयाची शेती क) कोरडवाहु शेती ड) भटकी शेती

13) ....हे कोरडवाहु शेतीतील पीके आहेत.

अ) ज्वारी-बाजारी ब) चहा- कॉफी क) उस- कापूस ड) तांदूळ- मका

14) विस्तृत शेतीत ट्रैक्टर व इतर यंत्रसामग्री चा वापर ....

अ) केला जात नाही ब) करणे अवघड आहे

ड) केला जातो ड) करण्यास भांडवल उपलब्ध नाही

15)................ची कमतरता असल्यास मळयाच्या शेतीचा विकास होवू शकत नाही .

अ) कामगार ब) भांडवल क) राजकीय धोरण ड)अर्थव्यवस्था

16) चार पिकी पिक संगतीत प्रत्येक पिकाखालील क्षेत्र ....% असते .

अ) ५०% ब) १००% क) २५% ड) ७५%

17) महाराष्ट्रात खेड़ ,मंचर ,चाकण भागात खरीप ज्वारी पिकानंतर ....हे पिक रब्बी पिक म्हणून घेतात.

अ) कांदा ब) बटाटा क) उस ड) हरभरा

18) हरितक्रांती चे जनक म्हणून .... यांना संबोधतात .

अ) आइक्रोड ब) नॉर्मन बोरलॉग क) डॉ. जसबीर सिंग ड) जॉनसन

19) ठिबक़ सिंचन पद्धतिने पाण्याची ....% बचत होते.

अ) २०-३०% ब) ३० - ४०% क) २८-५६% ड) ५०-६०%

20) शेतीचे पर्यावरणाचे प्रश्न सोडवन्यासाठी ....हे तंत्रज्ञान मदत करू शकते .

अ) सागर तंत्रज्ञान ब) जैव तंत्रज्ञान क) अणु तंत्रज्ञान ड) मृदा तंत्रज्ञान

21)...........हे कृत्रिम रासायनिक खत आहे .

अ) डी. डी. टी ब) सुपर फोस्पेट क) शेणखत 4)कंपोस्ट खत

22) महाराष्ट्रात रब्बी पिकाचे जास्त क्षेत्र ....या जिल्हयात आहे.

अ) सोलापुर ब) ठाणे क) नागपुर 4)सातारा

23)आलेख व स्तंभालेख आकृत्यांना ....प्रकारच्या आकृत्या असे म्हणतात.

अ) सांकेतिक ब) त्रिमितिय क) एकमितिय 4)द्विमितिय

24)दोन किंवा तीन सांख्यिकी घटक जेव्हा आलेख कागदावर एकमेकांच्या शेजारी स्तंभा द्वारे काढले जातात तेव्हा ....तयार होतो.

अ) वृत्तचिति ब) स्तंभालेख क) रेषालेख 4)जोड़ स्तंभालेख

25)विविध भौगोलिक आकडेवारी प्रमाणानुसार वर्तुळाच्या साहयाने दर्शवतता त्यास .... म्हणतात.

अ) प्रमाणबद्ध वर्तुळ ब) विभाजित वर्तुळ क) त्रिमिति आकृती 4)बहुरेषालेख

26)लोकसंख्या मनोरेवरुण ....ची कल्पना येते.

अ) स्तंभाची ब) वयोगट क) स्त्री-पुरुष लोकसंख्या 4)जनगणना ची

27).............आलेखावरुन कालमानाची कल्पना येते.

अ) साधा रेषालेख ब) बहु रेषालेख क) विभाजित वर्तुळ 4)स्तंभालेख

28)भारतात ....च्या लागवाड़ी पासून हरित क्रांति ची सुरूवात झाली.

अ) बाजारी ब) गहु क) तेलबिया 4)उस

29)पर्वत उतारावर ....प्रकारची शेती केली जाते .

अ) सखोल ब) स्थलांतरित क) शिड्याकृती 4)उदरनिर्वाहाची

30)............हे पिकासा हानिकारक नसतात.

अ) धुके ब) दव क) दहिवर 4)गारा

1)...........भूगोल ही शेती उत्पादनातील प्रादेशिक व क्षेत्रीय वितरणाचे शास्त्र आहे.

अ) आर्थिक भूगोल 2)मानवी भूगोल क) कृषी भूगोल 4)पर्यटन भूगोल

2)कृषी भुगोलाचे स्वरूप ....आहे .

अ) परिवर्तनशील व गतिमान 2)नियोजनबद्ध क) विकसित 4)विधायक

3)कृषी भुगोल ही ....भूगोलाची एक प्रमुख शाखा आहे.

अ) पर्यटन भूगोल 2) मानवी भूगोल क) वाणिज्य भूगोल 4)राजकीय भूगोल

4)आज जगाची ....% लोकसंख्या कृषी उद्योगधंद्यावर अवलंबून आहे.

अ) 1/2 2)2/3 क) 3/4 4)1/5

5).............येथे जगातील सर्वप्रथम पशुपालनास सुरुवात झाली.

अ) दक्षिण आशिया 2)दक्षिण अमेरिका क) नैऋत आशिया 4)दक्षिण अफ्रीका

6)कृषिभूगोलावरील पहिले पुस्तक ....यानी 1770 मधे लिहिले.

अ) हम्बोल्ट 2)आर्थरयंग क) सावर .सी .डी 4)डेविस

7)उस , कापूस ,ताग , चहा ही ....पिके आहेत.

अ) अन्नधान्य 2)कड़धान्य क) तेलबिया 4)व्यापारी

8) चिकणमातीच्या प्रदेशात ....पिकाचे उत्पादन चांगले येते .

1)गहु 2)बाजरी क) तांदूळ 4)मका

9) _____ या अंशाचा उतार शेतीसाठी अयोग्य आहे.

1)६-१३° 2)१३-१९° क) १९-३१° 4)३१.५°पेक्षा जास्त

10)..............या मृदेत लोह संयुगाचे प्रमाण जास्त असते.

1)तांबड़ी मृदा 2)गाळाची मृदा क) रेताड मृदा 4)वाळवंटी मृदा

11)आदिमानवाचा ....हा व्यवसाय होता .

1)शेती 2)व्यापार करणे क) कंद मुळे गोळा करणे 4)मासेमारी

12)बाजारपेठ व शहर केंद्र हे जवळच्या कृषीक्षेत्राच्या विकासाला व उत्पादन प्रक्रियेला ....असते.

1)धोक्यात आनणारे 2)नुकसान करणारे 3) तोटा होणारे 4)उपयुक्त नफा देणारे

13)व्हानथुनेन यांच्या कृषीभूमी उपयोजन समकेंद्रीय वर्तुळात विभाग पहिला ....चा आहे.

1)पड़ीकजमीन व कुरण 2)निरोपयोगी जमीन 3) ईंधन व लाकुड़ 4)दूध व भाजीपाला

14) ओ. जोनासन हे .... भुगोलतज्ञ होते.

1)स्वीडिश 2)फ्रेंच 3)ब्रिटिश 4)रशियन

15) कोरडया व दुर्गम भागात ....व्यवसाय केला जातो.

1)मासेमारी 2)शेती 3) पशुपालन 4)लागवड

16)बाजारपेठेच्या जेवढे जवळ शेत असेल तेवढे त्या पिकाना मिळणार नफा ....असतो.

1)जास्त

2)मध्यम

3)कमी

4)अत्यल्प

17) चीन व भारत देशामध्ये शेती व्यवसायात ....% मनुष्यबळाचा वापर केला जातो.

1)७५%

2)४०%

3)५०%

4)७०%

18) आशिया खंडात ....% तांदूळ उत्पादित केला जातो.

1)८०%

2)१००%

3)९०%

4)४०%

19) ....ला रशियाचे गव्हाचे कोठार म्हणतात.

1)यूक्रेन 2)सैबेरिया 3) कैनडा 4) ऑस्ट्रेलिया

20)इंडोनेशिया, आशियाई देशा मधे ....ची लागवड करतात.

1)रबर 2) माड़ 3) पाईंन 4) सागवान

21)जेव्हा एकाच शेतात अनेक पिके एकमेकांच्या शेजारी वाढतात तेव्हा त्यास ....म्हणतात .

1)पिक संरचना

2) पिक संगती

3)पिक उत्पादकता

4) पिक तंत्र

22) रासायनिक खते व किटकनाशके ही मृदा ....बनवतात.

1)सुपीक

2)समृद्ध

3)नापीक

4)उपजावू

23)वनस्पतीच्या वाढीसाठी मृदेत ....प्रकारची पोषक घटक असतात.

1) १२

2) १३

3)१८

4)२०

24) शाश्वत शेतीसाठी ....खताचा वापर केला जातो.

1)असेंद्रिय

2) रासायनिक

3)सेंद्रिय

4) किटकनाशक

25)पिकाला जास्त व अमर्याद पाणी पुरवठा केल्यास जमीन ....बनते.

1) सुपीक

2)तांबड़ी

3)क्षारपट

4)सेंद्रिय

26)तांबड़या गव्हाच्या प्रजातिची निर्मिति .... गुणसूत्रामुळे झाली.

1) ७

2) ५

3) २

4) ८

27)............हा दिवस "जागतिक जल दिन " म्हणून साजरा करतात.

1)२४ मार्च

2)२६ जून

3)२४ फेब्रुवारी

4)२८ मे

28)पुढील पैकी .... हा आलेखाचा प्रकार लोकसंख्या विषयक आकडेवारी दाखवन्यासाठी होतो.

1)रेषालेख

2)बहु रेषालेख

3) स्तंभालेख

4) संयुक्त स्तंभालेख

29)..........यास ""चक्रालेख"" असेही म्हणतात .

1)लोकसंख्या मनोरे

2)विभाजित वर्तुळ

3) साधा स्तंभालेख

4)रेषालेख

30)लिंग व संरचना दाखवन्यासाठी .... चा वापर केला जातो.

1)विभाजित वर्तुळ

2) प्रमाणबद्ध वर्तुळ

3)लोकसंख्या मनोरे

4) साधा स्तंभालेख

PAGE NO.:
DATE: / /

1) मानवाचे जमिनीशी संबंधित शेतीकार्याचा अभ्यास म्हणजे ---- भूगोल होय.

अ] मानवी ✓ब] कृषी

क] मृदा ड] साधनसंपत्ती

2) खालीलपैकी कोणते बागायती पिक नाही?

अ] कापूस ✓ब] ज्वारी

क] कॉफी ड] केळी

3) गव्हासाठी ---- प्रकारचे हवामान लागते.

✓अ] समशीतोष्ण ब] शीत

क] उष्ण ड] कोरडे

4) इतिहास प्रारंभ काळास ---- म्हणतात.

अ] लोह अश्मयुग ब] नवीन अश्मयुग

✓क] तांबे अश्मयुग ड] प्राचीन अश्मयुग

5) खाली दिलेल्या स्वरूपात कृषी भूगोलाचे कोणते स्वरूप नाही?

अ] विश्लेषणात्मक ✓ब] राजकीय

क] प्रादेशिक ड] बहुविध

6) साधारणपणे ---- मीटर उंचीपर्यंत शेती होते.

अ] 2000 - 2500 ✓ब] 3000 - 3500

क] 2500 - 3000 ड] 3500 - 4000

PAGE NO.:
DATE: / /

7) फळफळावळांसाठी ---- जमीन उपयुक्त असते.
अ) काळी ब) गाळाची
✓ क) लाल जांभी ड) रेताड

8) अर्धशुष्क प्रदेशात ---- सिंचन महत्वाचे असते.
✓ अ) ठिबक ब) कालवे
क) विहीर ड) तळी

9) व्हॉन थ्युनेन हा ---- देशाच्या शास्त्रज्ञ होता.
अ) ब्रिटिश ब) जपान
✓ क) जर्मन ड) भारत

10) बाजारपेठेजवळ ---- यांची शेती केली जाते.
अ) ज्वारी, बाजरी अन्नधान्ये
ब) गळीत धान्ये
✓ क) फळे, भाजीपाला
ड) ऊस व कापूस

11) बागायती शेतीतील ---- हे प्रमुख पीक आहे.
अ) भात ब) भाजीपाला
क) नाग ✓ ड) चहा

12) सखोल आर्द्र शेती कोणत्या प्रदेशात होते?
✓ अ) जास्त पावसाच्या ब) कमी पावसाच्या
क) मध्यम पावसाच्या ड) यापैकी नाही

PAGE NO.:
DATE: / /

13) बागायती शेतीची सुरुवात कोणत्या देशात झाली?
अ) अमेरिकन ब) ब्रिटिश व डच
क) जपान ड) चीन

14) रबर, चहा, साग ही ---- या शेतीतील उत्पादने आहेत.
अ) मळ्याची शेती ब) मिश्र शेती
क) कोरडवाहू शेती ड) भटकी शेती

15) विस्तृत खाद्य पिकाच्या शेतीमधील प्रमुख उत्पादन कोणते?
अ) रबर ब) गहू
क) चहा ड) कॉफी

16) व्हॉन थ्युनेन यांच्या मते शहराजवळील विभाग कशासाठी वापरला जातो.
अ) लाकूड उत्पादन ब) धान्य उत्पादन
क) नाशवंत माल उत्पादन ड) यापैकी नाही

17) जेव्हा एकाच शेतात अनेक पिके ही एकमेकांशेजारी वाढतात, त्यास ---- म्हणतात.
अ) पीक संगती ब) पीक उत्पन्न
क) पीक केंद्रिकरण ड) यापैकी नाही

18) पीक उत्पादनास लावलेली ऊर्जा व मिळालेले उत्पादन यांचे मोजमाप म्हणजे ---- होय.
अ) पिक संयोग ब) कृषी क्षमता
क) कृषी उत्पादकता ड) यापैकी नाही.

PAGE NO.:
DATE: / /

19) कोणत्या सिंचन पद्धतीमध्ये पाण्याचा काटकसरीने वापर करता येतो?
अ) ठिबक
ब) तुषार
क) कालवे
ड) यापैकी एकही नाही.

20) कोकणात ---- हे पीक मोठ्या प्रमाणात घेतात.
अ) ऊस
ब) हरभरा
क) कापूस
ड) भात

21) सेंद्रिय खते ----- पासून मिळणाऱ्या पदार्थांचे असते.
अ) वनस्पती
ब) प्राणी
क) अ व ब दोन्ही
ड) यापैकी एकही नाही

22) असेंद्रिय खतांचे नत्र, पालाश, संमिश्र व --- असे प्रमुख चार प्रकार आहेत.
अ) स्फुरद
ब) युरिया
क) अमोनियम
ड) कॅल्शियम

23) एकाच आलेख कागदावर एकापेक्षा अनेक रेषांनी चढ-उताराचे प्रमाण व्यक्त होते, त्यास --- असे म्हणतात.
अ) स्तंभालेख
ब) साधा रेषालेख
क) बहुरेषालेख
ड) विभाजीत आयत

PAGE NO.:
DATE: / /

24) दोन किंवा तीन सांख्यिकी घटक जेंव्हा आलेख कागदावर एकमेकांच्या शेजारी स्तंभाव्दारे काढलेले असतात तेंव्हा ----- तयार होतो.

अ) जोड स्तंभालेख ✓ | ब) साधा स्तंभालेख
क) विभाजीत स्तंभालेख | ड) यापैकी नाही.

25) काही वेळा विशिष्ट प्रकारची आकडेवारी वर्तुळांच्या साहाय्याने दाखविली जाते. ही वर्तुळे दिलेल्या आकडेवारीशी प्रमाणबद्ध असतात. या प्रकारे आकडेवारीवरून काढलेल्या वर्तुळांना काय म्हणतात?

अ) विभाजीत वर्तुळ | ब) प्रमाणबद्ध वर्तुळ ✓
क) साधे वर्तुळ | ड) यापैकी नाही.

26) विभाजित वर्तुळाला ---- म्हणतात

अ) रेषालेख | ब) स्तंभालेख
क) चक्रालेख ✓ | ड) यापैकी नाही.

27) भारतात हरितक्रांतीची सुरुवात कोणत्या पिकापासून झाली?

अ) गहू ✓ | ब) ज्वारी
क) मूग | ड) मका

28) ऊस, कापूस, चहा, कॉफी, सुपारी यांना कसली पिके म्हणतात?

अ) भाजीपाला | ब) धान्य
ब) शेखीची ✓ | ड) फुलझाडे

PAGE NO.:
DATE: / /

२९) तुषार सिंचनासाठी कोणत्या प्रकारच्या पाईपच्या वापर होतो?
अ] तांबे
ब] ॲल्युमिनियम / P.V.C.
क] लोखंड
ड] यापैकी नाही.

३०) एकावेळी जास्त पिके घेण्यात येतात त्याला काय म्हणतात?
अ] पीक उत्पन्न
ब] पीकसंगती
क] पीक केंद्रिकरण
ड] यापैकी नाही.